

Fóia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A
8/20
Ianuarie
1867.

Ese in fie-care septemana odata, adeca dominec'a
contienendu o cóla si diumetate.

Pretiola pentru Austria

pe Jan. — Jun. . . . . 4 fl. —
pe Jan. — Dec. . . . . 8 fl. — cr.

Pentru Romania

pe Jan. — Jun. unu galbenu si diumetate.

Nr.
2.

Cancelari'a redactiunei

Strat'a morariloru Nr. 10.

unde sunt a se adresá manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu si opurile
anonime nu se publica.

III
cursu
anualu.

I L I N A .

— „Se póte ori Iлина ca 'n ast'a serbatóre
Si palid'a 'ntristare sê-si aiba partea sa?
O! spune-mi alu meu sufletu, si spune-mi dreptu e óre:
Te abate vre-o dorere? séu las' a me 'n sielá!
Tu taci, a ta tacere mi-spune prin suspine!
De ce? nu credi tu óre, cá adi ti s'a 'mplinitu
Unu doru alu teu ferbinte ce l'ai ascunsu in tine,
Da 'n vîrurile tale adesu mi l'ai sioptitu.
Vedi mirtu si margarele pe fruntea ta se 'ngana;
Nu vedi cá d'adi Ilie, Ilie este-alu teu,
Si insu-si domnulu Michnea v'antinsu inalt'a-i mana:
Tu esti a lui placere, ér' elu e dorulu seu.
Alunga nuorulu negru ce-acopere-a ta facia
Si cup'a de placere vin', scumpa, a golí,
Acést'a serbatóre odata-e in viétia
Cum sórele odata resare intr'o dí.“

Asié 'ntrebá Margita pe dulcea ei Iлина,
Si reci fiori de ghiacia prin sínu-i se versá.
Iлина inse tace, si tace si suspina;
Er' in pompós'a sala lungi hore lunecá,
Lungi hore si voióse de juni si de virgine
Ca silfele usióre in plaiuri pintre flori.
Er' Michnea stá si cauta, elu pare dusu in sine

Séu transportatu in sufletu prin junii jucatori.
Se 'n siela cine crede! cum vulturulu acinta
Din nuorii nalti si negri privirile-i de focu
P'o frageda gazela ce pintre stanci s'aventa:
Din genele-i stufóse acinta Michnea 'n jocu
Pe candid'a Iлина. — Dar cine póte óre
Se spuna alu seu cugetu ce mintea-i ocupá.
O! cine sci cá 'n mare sub und'a spumatóre
S'ascunde ori unu monstru séu splendida marga.
Petruns'a ori Iлина séu dor' o presentíre,
Cum sórtea pré adese in sufletu i sioptí?
Dar' viéti'a nóstra-e nópte, eterna ratecire;
Ce-ascunde viitorulu, o cine póte sci?!

II.

In undele albastre, ce curgu in oriinte
Ai noptii ochi de auru se 'néca 'ncetinelu.
Er' in palatu domina tacere de morminte,
O langeda lumina mai arde inca 'n elu;
D'o parte 'ntr'o chilía cu stele semenata
Ca 'n seri primaveróse unu ceriu voiosu, seninu,
Cum aur'a in rosare sioptesce 'namorata
Si nime nu 'ntielege murmurulu ei divinu,
Dar sufletulu se 'mbéta d'o magica placere:

Asié 'n acea chilia dulci siópte s'audiá;
 Ilină cu alesu-i amoru si mangaere
 Ascunsi de ochii lumii ferice-si inganá.
 Ce ochi se uita 'n sóre si fâra se orbésca
 Séu prin adunculu eteru si far'a ameti?
 O plina fericire, o gratia cerésca,
 Ah! cine s'o descrie si far'a o 'ndiosí!
 In ast'a fericire uitandu-si ei de lume
 De chiaru a loru fiintia, s'a dusu, s'a cufundatu.
 Ferice d'acelu sufletu, ce léga d'alu seu nume
 O anima, unu nume ce-atat'a l'a 'ncantatu.

Candel'a langediendă abié mai resipescé
 O palida lumina in cuibulu de amoru.
 Dar éta la feréstă, e dreptu séu nalucesce?
 Trei umbre misteriose se 'naltia 'ncetesioru.
 Unu sgomotu, . . . o lovire . . . s'arunca in chilia,
 Si candel'a dispăre . . . unu tîpetu nadasîtu!
 Tacere! . . . unu tîpetu inca . . . linisce — ce se fia?
 Dar' diu'a va se spuna ce nóptea a patîtu!

III.

Alu dîlii velu de auru aduna pe campia
 A noptii lacremioare; ér' colo in palatu
 Margita stă si-astépta pe Lina si Ilie
 Sê-si iee multiplă, sarutu 'ndatinatu.
 In vanu! ei nu s'aréta. Ea la talaru se duce,
 Dar' vai Ilie jăcē in sange invelitu.
 Ilină nicairea! e fapta, sunt naluce?
 Ea caută se convinge: „Asié-e!“ si-a 'naiuritu!

* * *

De unde dórme Michnea in diori de demanétia
 Doi servi o virginióra au scos'o tainuitu,
 Dar' nime nu sci unde si óre in viétia,
 Destulu c'a Linei Salba acolo s'a gasitu.

Aroné Densusianu.

NÓPTEA CEA DIN URMA.

(Din notițiile unui june.)

— Novela. — (Urmare.)

I vedu manuscriptulu, se pare că-i audu
 cuventulu, se pare că o vedu pre ea chiaru asié
 cum o vedeam mai in urma, cu fati'a acea po-
 lida de umbra, si ah, asié mi-vine sê plangu!

„In ceea viétia ne vomu intalni!“ scrie
 Julia. — Oh umbra indieita! tu credi că ne
 vomu intalni intr'alta viétia, — in luna, in stele
 séu prin erele cele ascunse; — crediut'am eu
 multe si in tóte m'am insielatu si oh câtu e de
 dubiu secretulu de o alta viétia!

Sufletulu omului are insusîrea, că nu ab-
 dîce de sperantia, pana mai crede ceva posibilu,

realisaveru. Si atunci cand o radia de sperantia
 posibilă nu i mai apare, amortiesce pe unu mi-
 nutu, dar apoi se aventura in sferile fantasiei, si
 si-creédia elu insu-si icóne la care sê se poftésca,
 sê visedie si in care sê-si afle ultim'a consolare.
 Astfeliu e o alta viétia productulu unei fanta-
 sie, creatur'a unui sufletu amăgitu, unui sufletu
 sdrobitu intr'o viétia lunga, — care, după ce
 si-afle chinulu precumpanitoriu preste unu mi-
 nutu de fericire, dupa-ce a aflatu că chinulu
 vietii e mesuratu fara dreptu, — intr'unu mi-
 nutu morbosu a sufletului a devenitu la aceea
 idea, că trebue sê fie o alta viétia, unde sufle-
 tulu sê-si afle remunerare.

Omenimea succedenta se 'ndestulesce cu
 acést'a idea consulatóre, că-ci ei i grétia a si
 cugetá la adeveru, si apoteisédia urdîtoriu ei;
 dar eu cui in viétia atatea sperantie i surideau,
 atatea magii, atatea fantasme amagitóre, atatea
 ilusiuni, — si me insielara tóte ce me amagira
 — ignorediu lumea, viétia si ide'a acésta con-
 solatóre.

Si de este o alta viétia din colo de mor-
 mentu, ce fericire s'a pastratu acolo pentru mi-
 ne? — Omenii credu că cei ce nu se potu uní
 in viétia se voru intalni din colo de mormentu.
 — Daca este o alta viétia, si daca acésta viétia
 e o fericire lunga, o voluptate divina, infinitiva,
 — scriu că acésta fericire in intamnea amoresi-
 loru se póte aflá numai. Julia va fi fericita, că-
 ci ea se va intalni cu amoresulu ei; dar eu nu
 voiu intalni nu voiu dobandi pre Julia nici in
 asta lume mai multu, nici in ceea viétia. Oh eu
 nu sum amoresulu Juliei.

Sufletulu meu standu inaintea judecatoriu-
 lui cerescu va jorá de amorulu catra Julia: —
 Domnedieu va audî joramentulu meu, va vedea
 iubirea mea catra ea, — mi-va vedea drépt'a
 pretensiune de fericire; dar Julia si-va cuprinde
 tronulu fericirei sale in bratiulu amoresului
 seu; fericirea mea inca ar fi numai Julia sin-
 gura — cine ar poté face acî dreptate domne-
 dieésca.

Séu dóra pe mine me astépta unu angeru
 divinu ca Julia, séu mai gratiosu ca ea? Oh,
 mie nu-mi trebuie bratiu, sarutare angerésca,
 — mie numai Julia, si numai cu Julia mi-tre-
 buie fericirea, Dómné Domnedieulu amoresi-
 loru! —

Dar nu! — nu me inbetati cu credintie
 vane. Celu ce a urdîtu credintia de o alta vié-
 tia a fostu unu sufletu genialu si a veditu
 adeverulu — — ceea lalta viétia e somnulu
 din morminte. Acolo fericirea e eterna, acea e
 viétia fara sfîrsîtu, acea e patria comuna, acolo

se intalnescu amoresii, — se 'ntalnescu si nu se 'nbratiosiedia, se 'ngrópa intr'unu mormentu si nu-si dau sarutári. Dormu nópte infinitiva, somnuri fara visuri, fara demanétia si fara tredia.

Oh dar la ce lamentediu; asié mi-fu ursit'a, asta e viétia. Lamentarea numai lacramile mi stóree, ér consolare nu-mi dá.

Mai tardiu cu o óra.

Oh unde m'am abatutu, unde am retacitu! — Értame Dómnne, — sufletulu ce-lu dóre e bétu, e confusu si retacesce. Sufletulu celu chinutu, usturatu de amaratiunea vietii, si fara voia se afla contrastandu poterii persecutore. Leulu musca lancea cu care e strapunsu, si vedi Dómnne, sierpele lovitu casca gur'a spre aperare, si vermele calcatu in pitióre inca misca de dorere — értami mie Dómnne, unuia, care o viétia lunga totu batutu de suferintia si calcatu in pitiorele sortii am petrecutu.

Iubiam pe Julia cu tóta intimitatea, cu totu sufletulu, cu tóta anim'a. Ori-ce fericire erá dupla iubitu de ea si dorerea disparea la suvenirea ei. Julia erá buna cátra mine, cuvintele ei erau cuvinte de consolare, vóce de sirene, risele ei suridea de gratia, si insufletirea ei o gloria divina, p'o fatia de rugia o insufletire purcedietóre din intimulu animei.

Tempulu trecea — si Julia din ce in ce erá mai magica si mai amicabila. I ceream amorulu cu o sete voluptuósa, cu o voluptate sacra, — Julia si-ascundea ochii ca o vióra plapanda, — oh cátu erá de frumósa, cátu erá de farmecatore! . . .

Sentiulu animei se desvoltá, amorulu crecea, — Julia deveni amorósa si nu cutedia a-mi spune. Ah cátu e de frumósa o juna candu incepe a iubi, cátu e de gratiósá candu iubescce, o vedi, cá iubescce si n'are indresnéla, nu cutedia a-ti spune!

Erá intr'o séra. — Culmile erau poleite de radie, umbrele cadeau in jurulu nostru cu nesce fantóme aerine — noi siedeamu pe érba verde. Tacerea nóstra erá unu suspinu lungu, sioptele nóstre erau sioptele animei si placerea nóstra inalta, cerésca.

O rogam pre Julia cu atát'a sete pentru declaratiunea acea fericitore — si ea tacea.

— Oh Julia — dísei eu cu o pasiune ésaltata, cátu esti tu de rea. Tu me poti fericí pre mine, mi poti implini totu cugetulu, si tóte sperantiele cu unu cuventu; séu me poti sdrobi pentru totudéuna. Tu taci, se pare cá nu vrei a minti; tu taci si eu nu mai cunoscce adevéru.

Eu te iubescce Julia, si amorulu meu din ce in ce se preface intr'o pasiune, — unu pasiu inca, si numai mórtea me va desmantá de cátra tine; — chiar pentru acea voiu sé mergu sé retacescu prin lume, pe tieri, sé nu mi-mai ceru patri'a, sé mi-uitu campi'a, unde mi-alungam fluturii junetiei, sé uitu riulu unde ascultam filomel'a, gradinuti'a cea unde me portá maic'a in bratie, si de se póte, de nu-e tardiu, pre tine Julia.

Julia meditá departe la o culme verde, ce erá poleita de radi'a lunei, si nu mi-réspunse. Asié staturamu cam dóua minute; dar Juliei i se implura ochii de lacrami, se plecá pe uméruulu meu, me inbratiosia dulce si abié-abié respicá incetu: nu te duce Oscaru!

Anim'a mea se pareá cá incéta a bate, me paream ametítu, se pareá cá visediu si nu poteam díce unu cuventu. Oh acést'a mi-fu singur'a fericire, acést'a mi fu culmea fericirii in viétia. Julia plangea pe sinulu meu ca unu pruncu certatu de maica-sa, ér eu priveam la ea bétu de o voluptate divina.

Oh fratiloru celu ce si-a vediutu amores'a plangandu, acela scie numai ce e acea. Nu o potu numi placere, nu voluptate, nu dorere, pe acestu casu nu e cuventu in limb'a omenésca.

— Iubescce-me Julia si nici o potere nu me va despartí de tine in veci! dísei dupa câteva minute, si o imbratiosiai óre-cum seuitatu.

Julia tacu pe unu minutu ér apoi se adresá cátra mine rosia ca o rugia.

— Tu nu vrei a me crutiá Oscaru. Anim'a mea bate langa a ta, bratiulu meu te stringe si lacramile mele se scuru pe sinulu teu — nu e destula doveda?

Oh cá n'are limb'a omenésca cuvinte sé-si esprime ce sente, oh cá nu potu descrie fericirea, care o sentí eu atunci langa Julia, o fericire pe deplinu corespundietóre ideei de fericire. Se pareá cá nu vedu, n'audu, si nu am tredia a cugetá.

Fericirea si dorerea éstraordinaria n'au cuvinte, n'au fapte si n'au lacrami. In casurile aceste sufletulu inlemnesce, se inbéta, ametiesce. Cugete ori-cine traindu in viétia de n'a avutu casuri pentru cari nu avu unu cuventu, o fapta, séu o lacrama.

De aci mi se incepú o viétia dulce, ce curgea suava, astfelu ca unu riu ce curge prin tiermure floróse. Amorulu nostru din ce in ce erá mai intimu, viétia nóstra mai dulce, sperantiele mai magice si confidinti'a mai tare. Lumea se 'ntorcea in jurulu nostru prin bine, prin dorere, — noi nu cunoscceam numai fericire.

Câte seri frumoase, seri incantătoare petrecui cu Julia la luna. Se pare că noua ne resaru stelele, noua ne canta filomel'a, pentru noi tace natur'a, sióptele noastre le asculta, se pare că pentru acea e asié serinu ceriulu, — tóte se pareau mai mandre, mai voióse; câ-ci ah celu ce iubesc tóte le vede intralta colóre.

La amoresii fericiti asié le place a-si clevetí fericirea, nu numai unulu altuia, ci se pare că asié le-aru placea se spuna câtra tóta frundi'a, câtra tóta flórea, câ ei sunt fericiti. Acést'a casiunà de in relatiunea nostra fu introdusu amiculu meu intimu Manescu. Noi trei formam o societate completa. Julia si-dede man'a de amicétia amicului meu, si asié erá de ferice, câ-i potea clevetí multe-multe despre amorulu nostru. Manescu se bucurá din anima câ ne vede pre noi fericiti; dar celu mai fericitu eram eu singuru — eu aveam unu amicu de sufletu si o amanta iubítóre.

Manescu erá unu cavaleru de o frumsétia, sciintia si conversare rara, si elu erá unu cavaleru blazirtu, ce-a trecut pe campulu amorului preseratu cu cununi, a iubit, a insielatu si s'a insielatu; — si acum cautá indereptu la fericirea mea cu unu surisu ironicu, care eu nulu poteam precepe — ast-feliu cum cauta barbatulu de díle la jocariile copilariei sale.

Dar elu fu mai crutiatoriu pentru mine, decatu sê voiésca a me tredí din visulu meu. Ridea de mine cu ironía, dar me lasá se-mi visediu si eu partea mea, se pare a sci câ demaneti'a mi-va fi amara, sciea elu câ ast'a ni e sórtea, sê iubimu, sê ne insielâmu, apoi sê uitâmu séu sê morimu.

Insiéla-te si invétia, insiéla-te se scíi traí 'n lume — erá devis'a lui, care mi-o spunea si mie de multe ori; dar celu fericitu si teneru ignorédia suatulu, lumea si viítoriulu, elu traesce presintelui numai si de viítoriu nu-i pasa. Eu inca eram teneru, — traieam presintelui si eram fericitu.

Oh de n'asiu fi cunoscutu fericirea 'n veci! se fiu trecut prin viétia ca prin o nópte oscura, nesciindu-me póttí la unu visu, ce amagesce, insiéla si dispere.

De redicu ochii spre ceriu, de resare lun'a, de se ivescu diorile si de audu filomel'a cantandu cu siópta dragalasia prin frundie — mi-apare si Julia in cugetare apoi mi-inunda lacramile ochii, ceriulu se schimba, lun'a apune, diorile disparu si filomel'a se alina; dar dorerea si lacramile mele nu incéta diu'a, nu incéta nópte si nu voru incetá in veci.

Ori-ce suvenire; ori-ce visu si cugetare numai pre Julia mi rechiamo, numai lacramile-mi storcu.

Mai traesce chiosculu, nu asié in flóritu ca atuncea — in gradin'a Juliei. Aci-mi jurase amoru Julia, aci mi se incepù somnulu fericirei.

— Pana 'oiu traí, Oscaru, te voiu iubi cu credintia, — si de m'asiu mutá intralta lume, vina la chiosculu meu Oscaru, adu-ti aminte de mine si vérsa o lacrama la suvenirea mea! — Asié-mi dícea Julia odata. Oh de câte-ori trecui pe aci asié-mi vinea a plange!

Dar s'au mutatu tóte, a trecut ca spum'a totu ce erá dulce si fericitoriu; numai eu nu m'am inschimbatu, numai dorerea mea n'a trecut si nu va trece in veci.

Oh, umbra divina, oh Julia draga, astépta-me, pastrédia-mi credintia, bateru pentru cea viétia! câteva óre inca, voiu sosí si eu, voiu veni la imbratosiare, la unire eterna. Voiu uitá tóte si te-oiu iubi pana va tienea si cealalta viétia!

Mai tardú ou o óra.

Julia se abatù de la juramentulu seu si incepù alta cale câtra fericire. Din dí in dí se pare a-si schimbá voiea, conversarea, ma confidintia fatia cu mine. Diu'a nópte cugetá incordata, se pare, câ la unu visu tainicu suspiná si nu plangea in veci, — nu spunea câtra niménea. Se facù seriósá si 'nchisa, si erá palida ca o rugia doborita, se pare câ o consuma o dorere mare, secreta. Risulu ei erá effluculu unei melancolí morbóse, si adesu venindu in óre-care motiune spirituala de vórbele, de rogamintele mele cele pline de dorere, privea câtra mine cu o privire mistica, ce se pare a esprimá óre-care secretu, cum-va peccatosu, cu o privire bolnava, ce se pare a esprímá o dorere fara nume; si aceste tóte-tóte erau secrete inaintea mea, inaintea caruia nu avuse Julia secrete in veci; inaintea mea care eram amiculu celu mai confidinte, mai intimu, si care asié iubeam pre Julia.

O dorere nespusa trebuie sê consume pe Julia, asié cugetam eu — si Julia me crutiá pe mine de a suferí dorere pentru ea.

Cugetá sê suferi numai ea singura, dar ah mai grea dorere suferiam eu pentru tristétia cea secreta a éi ca suferinti'a ori-carui casu pe pamentu.

Cugetulu celui ce-lu dóre oh in câte laturi nu se mai abate!

(Va urmá.)

V. R. Buticescu.

Siarlota Corday. (Vedi pagin'a 19.)

Istori'a artei.

Artele la Greci.

Déca vreti sê vedeti amfor'a, uitatî-ve la vasele femeiloru respandite pe pajiste. Nu ve uitati in sa multu, căci la lumin'a lunei nu poteti distinge de câtu gratî'a conturului. Dar Cloe de candu lu-iubesce? De dóua ori Flora a respanditu tesaurulu ei de viorele, citisa si mirtu in valea Erimantului; de dóua ori Cerera a binecuventatu sudórea agricultorului, de candu Cloe scie câ Cleant, la apropierea ei, se infióra, palesce, aci o rosiétia viia si sudórea i scalda fruntea, aci audiulu i vîjiesce, aci ar voi sê alerge inaintea ei, aci ar voi sê fuga de apropierea ei, aci ar voi sê tréca dîle întregi contemplandu-o. Intr'unu reversatu de dîua, ea se inforcea de la fantana. Cleant maná turm'a câtra locurile ce invecinescu templulu Vinerei. Vedeudu pe Cloe, remase in locu, se uitâ multu si lungu la ea. Apoi se inclinâ si apucâ celu mai frumosu mielu din turma, scóse o cupa de argintu din cintura si, pasîndu câtra dens'a, i-dîse: „Cloe! iéca dóua daruri, ce eram decisu sê le inchinu Vinerei, pentru a cere alinarea suferintieloru mele, tu, care esti frumósa ca dens'a, primesce-le in loculu ei si asculta cantecele mele.“ Ea primí darurile rosîndu si asediandu-le la tulpin'a unui portocalu in flóritu, ascultâ cantecele lui Cleant. Ele i-spuse, câ Cleant o iubesce, si de atunci ea nu se mai satura d'ale ascultá, ea care chiaru de mai nainte iubea music'a. Cum dar Cleant nu si-va pune tóta silinti'a pentru a sparge asprimea sunitului, si-alu face docilu simtiementului seu?

Dar pe candu ei se desfatu cu accentele fluierului, ceialalti ce facu? Déca ar fi frumosulu numai in musica, atunci numai Cleant ar avea dreptulu se fie iubitu de femei; dar frumosulu este respanditu in natura.

Éca Irina cu ce amóru se uita la Alcidon! Ea lu-iubesce, pentru câ Alcidon are cea mai frumósa figura, statur'a cea mai mandra, ochii cei mai scanteetori. Ea lu-iubesce pentru câ i-place frumséti'a corpului.

Dar Clio ce totu spune la urechea lui Adoniu? Ce vreti ca o juna sê sioptésca unui june ca Adoniu, care are sufletulu celu mai dragalasiu? Amóru? Amóru, câ-ci Clio lu-iubesce pentru frumséti'a sufletului, dupa cum Cloe iubesce pe Cleant pentru câ canta frumosu, dupa cum Irina iubesce pe Alcidon pentru-câ este frumosu, dupa cum Astila iubesce pe Lamón pentru-câ este ageru in resbóe. Ce vreti? Femeia gréca trebue sê afle ce-va frumosu intr'unu barbatu, pentru ca sê-lu iubésca.

Dar grup'a pastoriloru, si a femeiloru se sparge, pastorii rídiendu, femeile strigandu. Caprele nemultiemite d'a bea din sghiabulu fantanei, au vrutu se bea din amforele respandite, asié câ le-au versatu pe tóte. Lasati acum femeile sê-si impla de nou amforele si veniti cu mine, sê trecemu archipelagulu si sê ne oprimu la Teo. Este culesulu viiloru, este séra.

Cine este acelu betranu a carui figura schintee de rumenél'a junetiei, alu carui pâru albu egala albéti'a zapedei, cu ochi víi, cu nările umflata de placerile simtiuale? O cununa de crini si róse este pe fruntea lui, o cupa de vinu rosíu in anim'a lui. Pentru ce acele copile grátiose se întrecu in cochietaría pe langa elu pe candu atâti juni frumosi suspina indesiertu la vederea loru? Cine vreti sê fia, daca nu suavulu Anacreon? Copilele moru de amóru pentru elu, cu tóta betranéti'a lui, căci versurile lui sunt atâtu de frumóse!

Éca cas'a unui olariu. Intrati in intru. Ce vedeti? O femeie a carei frumséti'a ar intunecá pe a Vinerei, fét'a celui mai avutu din Samos. Cum! ea sê fia muierea unui saracu olaru? Da, pentru câ ea a fostu rapita de elegantia a vaseloru, ce junele olaru i tramitea ca proba de amóru.

Din colo de locuinti'a saracului olaru este locuinti'a marelui avutu Crisip. Muierea lui este fét'a celui mai avutu de la Ilio. A luat'o pentru frumséti'a ei.

Mai in colo este cas'a unui altu avutu. Muierea lui este asemene fét'a unui saracu pastoriu de capre de la Lesbo. Dar elu a luat'o pentru frumséti'a sufletului.

Duceti-ve la Atena. Nu trebue sê ve incomodati de acelu riu sióru noroiósu pe care-lu veti trece cu piciórele góle, câ-ci, déca cetatea Minervei n'are pavage, punti, care bune; dar are statue, temple splendide, portice cu desemnuri frumóse. In Grecia, frumséti'a este adorata ér folosinti'a totd'auna sacrificata.

Ati ajunsu in cuartirulu Agorei. Intrati in acésta locuintia din drepta, cea mai modesta din totu cuartirulu. Este locuinti'a lui Fidia. Éca operile geniului seu respandite ici si colo. Dar uitati-ve la acea femeie care ese din talamu. Este celebr'a curtisana Aspasia, amica intima a lui Pericle si Locrat, amant'a lui Fidia, dupa declararea cinicului Diogen catra Alcibiad, căci Diogen, retacindu nóptea pe stradele desiarte ale Atenei, a surprinsu multe din misterele voluptosiloru ateniani. —

(Va urmá)

Gr. H. Granda.

Siarlota Corday si pictorul.

(Cu ilustrațiune pe pagin'a 17.)

Intre eroinele revolutiunilor una se des-tinse mai cu s'ema, aceea care in 16. juliu 1793 a statu inaintea tribunalului de sange Fouquier Tinville, spre a-si primi pentru crim'a sa pedep-s'a. Ac'asta era o virgina de o frums'etia incanta-tore, in deplin'a potere a junetiei, si totusi intr'unu modu morbosu presuflata de o dorere, de o suferintia sufletesca. Gratositatea impreunata cu demnitate, mandri'a cu trist'etia formau o rara armonia impunatore, in aparinti'a acestei mladiose si inaltu crescute virgine, in a carei fatia se amesteca flacar'a sudului cu domolulu coloritu alu rasei nordice. Abundanti'a perului ei, care cadea in valuri pe umerii sei albi, stralucia farmecatoriu, si se parea ca si candu cele de pe urma anele ale bucleloru ei aru fi suflata de auru. Colorea ochiloru ei se schimbá mereu; erau veneti, candu privia f'ara iritatie inaintea sa, mai negri, candu vatematorele cuvinte ale ascultatoriloru séu unu cugetu, care remase secretulu ei, i-aducea interiorulu in clocotire. Pe dens'a totulu era simplu; chiaru si imbracamintea nu avea nimica asemenea cu cochetaria femeiesca si cu moda. O haina din panza inchisa invalea elasticile ei forme; o palaria sura de fitiu cu p'areti redicati si decorata cu pantlice, jacea langa dens'a pe banca.

Ac'asta virgina era Siarlota Corday, „Judita de la Caen,” care cu sange rece infipse stiletulu in uritulu trupu alui Marat, pe candu se solda, spre a elibera Francia de omulu de sange, si spre a infrica pe sugrumatori prin eroismulu unei femei.

Aperatorulu ei, i condusesese caus'a sinceru si patrioticu, asié cum doria dens'a. Pentru ac'asta publiculu i multiam prin insulte si amenintiari. F'ara voia si totusi cu dispretiu in fati'a-i, se intorse Siarlota Corday catra bariera, ca si candu ar fi voit se vedea, ca ore niminea dintre ascultatori n'are alte sentieminte decatu acelea ale crudelitatii. O rumenela usiora i se sul in fatia; si-tienu cate-va secunde ochii nemiscatu tintiti a supra unui punctu in spatiulu de dinapoi si fati'a ei pana acuma severa si intunecosa incepu a se insenina din ce in ce spre viociune mai pana la unu zimbetu. Dens'a nu mai asculta la cele de pe urma cuvinte ale lui Fouquier-Tinville, care pretindea mortea ei, si pe langa aceea se plangea, ca nu existe o pedepsa mai ingrozitoare pentru o crima ce s'a comis a supra unui barbatu ca Marat, spre a aduce la infricare pe tradatorii libertatii.

Tribunalulu nu desbatu multu a supra acestei cause. Ca unu ce de sine intielesu, decretu, ca uciatorrea lui Marat se mora prin gilotina. Fara vr'o miscare, abié cu o diumetate de urechie si-asculta condamnatiunea; apoi silua o positiune asié ca si candu ar voi se-si prelungesca transportatiunea inca pe unu momentu, catra spatiulu de ascultatori, unde strigate de bucuria si glume grosolane, aratau multiamirea poporului cu sentinti'a adusa. Ea nu baga in s'ema ac'asta, ci privia amicabilu spre acelu punctu, care trebe ca prin unu ce extraordinariu i escitase atentiunea.

In fine o condusera era-si inapoi in odai'a sa din Consergieria,*) in temnitia, care atunce intr'adeveru era antisiambr'a spre gilotina.

Nu de multu era singura, candu temnitiarulu Risiardu erasi intru si o intrebá, deca voieste se primesca pe pictorul, care se roga se-i ierte ca se-i finesca portretulu. Siarlota Corday surise; pote ca gandise chiar la acelu portretu, pe care, unu pictoru inca teneru si seriosu luincepuse in sal'a tribunalului, intre multimea iritata, indiferentu de totu ce era inpregiurulu lui; din care cauza apoi dupa ce ea observase ac'asta, cu unu simtiu de bucuria si satisfactiune sta intorsa pe partea lui, spre a-lu pune in positiune, de a sevarsí acestu portretu mai usioru si mai bine.

„Cu tota placerea!“ d'ise ea catra Risiardu. „Elu este bine venitu!“ Pictorul intru cu portretulu de diumetate schitiatu in mana, aruncandu catra prinsoniera, o cautatura intrebatoare si esaminatore.

„Siedi, cetatiene!“ (***) — d'ise ea amicalu, „si desemna portretulu meu, prin aceea mi-faci o mare bucuria si vedi, ca am tempu.“

Pictorul si-ocupu loculu, si incepu lucru lu cu unu zelu invederatu si cu o iritatie interna neascunsa si interesu pentru persón'a, a carei fatia o desemna. Elu era unu germanu, cu numele Hauer, si din discursulu, ce Siarlota Corday lu-incepuse cu elu si care lu-continua cu viociune afla, ca artistulu singuru numai din admiratiunea pentru eroic'a ei fapta fu indemnatu spre aceea idea, de a pastra posteritatii portretulu ei.

*) Asié se numesce in Paris temniti'a statului.

**) Cetatianu era pe tempulu revolutiunii in Francia numirea de tote dilele, in locu de Domnule esclintia, etc. inse in intielesu de cetatianu alu lunei intregi, insemnamu prin ac'asta egalitatea tuturoru francesiloru intre sine si inaintea legiloru.

Siarlota Corday se pareea, cã vorbesce cu placere despre acãsta faptã a ei si despre conștiințele ei; dara ea facea acãsta atãtu de linișcãta si naiva, ca-si candu personalminte n'ar luã parte la acãsta faptã. Pictorul i impartesî de nebunesc'a dieificare, alu carei obiectu deveni Marat in urm'a uciderii lui, cã poporul in tãta duminec'a alãrga la mormentulu lui. Cã teatrele i asiediara busta; locuri publice si strade primira numele lui; femei i infintiara colonne de aducere aminte.

Condamnat'a asculta cu paciintia la pictorul, care lucrandu istorisea acestea; numai ici si colo se pareea cã schimbarea fetiei sale esprima, cã nu pricepe acãsta nebunã a poporului.

„O! dîse ea cu amaratiune, — de siguru cã mãne me voru insultã pe carulu, care in camasia rosie si cu manile legate pe spate, me va duce la gilotina. Dara eu o voi suferi, o, nu voi fi slaba, nici pe drumulu cãtra mörte, nici inaintea cutitului gilotinei. Eu sciam, cã prin fapt'a mea mi voi rescumperã mörte sigura; numai firesce cugetam, cã se va eliberã patri'a mea de tirani'a sangerõsa. In acãsta asié dara m'am insielatu.

Dens'a suspinã si pictorul tach.

Dupa o pausa incepù ea era-si:

„Eu inca me pricepu pucinu la pictura, Domnule Hauer —“ si zimbindu adause: „voiam sê dîcu, cã am priceputu candva. Parasindu cas'a bunei mele matusi din Bretteville in Caen, spre a merge la Paris pentru de a muri, luai cu mine map'a de desemnu. Pe strada intalnî unu copilu frumosu, feciorulu unui lucratoriu, care locuia langa noi. I-am donatu map'a de desemnu, i dadui o sarutare, si i dîsei unu remasu bunu!“

Pictorului i pareea reu, cã nu potù castigã acãsta mapa de desemnu ca suveniru; „inse,“ mai adause elu, „voiu fi fericitu, a posedé acestu portretu de la dta.“

Elu se radicã, portretulu erã gata. Lu-aretã condamnatel, care lu-privì lungu si cu atentiune. Ea nu dîse nimica despre elu, ci si-intinse man'a de adio catra artistu, multiamindu-i totu odata pentru atentiunea mangaiatõre ce a aretatù catra dens'a.

„Dara parintii dtale?“ intrebã Hauer miscatu. „Nu se voru tiené fericiti dëca li voiu tramite o copia a acestui portretu?“

Siarlota Corday si-cufundã marii si adancii sei ochi in ai pictorului. Ea pricepù delicat'a lui compatimire, si cas'a parintësca de care amintise, facù sê apara o lacrima pe genele ei. „Mam'a mea,“ dîse ea, „este de multu mörta; dara

mai am unu tata betranu bunu si surori, — tramite-li acelor'a portretulu meu. Si —“ continuã ea domolu mai departe „si acãsta epistola, pe care o am scrisu astadi — tramite-o alaturea parintelui meu. Este deschisa, — cã-ci ce feliu de secrete asi si poté avé? Cetesce-o!“

Desfacandu harti'a o dadù pictorului. Elu cetì cuprinsulu. „Remai sanetosu scumpulu meu parinte,“ asié se finea epistol'a; „ve rogu sê me uitati, sêu ce este mai multu sê ve bucurati de sörtea mea. Caus'a mea este frumõsa. Imbrãnciesizu surorile mele, pe care le iubescu din tãta anim'a. Nu uitã versulu lui Corneille: „Nu loculu de perdiare, ci numai fapt'a rea desonorãdia.“

Pictorul plinu de doiosia si-luã remasu bunu de la condamnat'a.

In demaneti'a urmatõre, in 17 juliu 1793, veni gãdea spre a conduce pe „Judita de la Caen“ pe drumulu ei celu de pe urma. Ea primì pe caru pana la loculu de perdiare de la poporu acele insulte, cari le asteptase. Le suferì cu mandria si si-plecã capulu fara frica sub cutitulu gilotinei. Selbaticulu sluga alu gidei voiã sê lingusiesca poporului, si palmul frumosulu capu taiatu alu virginei. Dara poporul se intõrse cu ingretiosiare de la acãsta scena, era credint'a evlaviosã dîce cã obrazul osei decapitate se inrosfra lã acãsta insultare.*)

Ieronimu G. Baritin.

BUCHETULU DE RÕSE GALBENE.

(Novela de Alfonsu Karr.)

(Urmare.)

— Oh, unchiule, unu angeru.

— Nu vorbì astfelu. Obieptulu amorului d'antãiu e totdeauna unu angeru, destulu de reu, dar acë'a e asié. Firesce mai tardîu vei face mai bine, dëca vei iubi o muiere. Dar ast'a se va desvoltã de sine. No, apoi fratõrulu, cum suna numele pamentescu a acestei fintie ceresci?

— Noemi, unchiule.

— Sê me intielegi bine. Noemi . . . tie ti pré destulu atat'a, mie inca mi place fõrte tare acestu nume. Dar su-curiõsu sê sciu, cine sê fia acelu angeru, si de ce casa se tiene, mi-ar placé se-i audu numele familiaru.

La acãsta nu sciam ce sê respundu, faci'a mea inrumeni ca sangele, si dupa o lunga fragmentare i dîsei:

*) Aceloru cetitõre cari voiescu sê afle mai multe despre Siarlota Corday, li recomendu romanulu istoricu de Teodoru Mundt; intitulatu „Siarlota Corday.“

— Domnisiór'a Amelot Noemi, iubite unchiule.

— Hm, hm, e mai sublima decâtu unu angéru, o creatura frumoasă, svelta, inaltutia cu ochi negri de ca-tifea. Bunu gustu-ai fartate.

— Oh, dar déca i-ai cunósce inca sufietulu ei celu curatu si frumosu!

— Sciu . . . lu-cunoscú . . . si apoi fét'a asísdere te iubésce?

— Aceea nu o sciu, unchiule.

— Ce, tu aceea n'o scii? In tóta diu'a esti la ca-s'a loru, si nu scii cá iubésce-te ea imprumutatu?

— Unde ti-lasi ochii?

— Bune unchiule, dapoi cá ea inca nu scie nici aceea, cá eu o iubescu.

— Vórbe próste, fratforulu meu! mai bine pri-cepu eu la unele ca aste. O femeia numai de ceva tréba celu pucinu cu 15 minute obsérva mai inainte de cátu tine, déca te-ai indragostitu in ea.

— Despre aste nu sciu nimicu, dar déca ea nu va fi a mea atunci . . .

— Atunci te vei impuscá, asta vrei sê dîci. Acé-st'a ar fi cea mai nebunatica copilaria din partea ta. A te impuscá din amóre nu-e mare lucru, inse a-ti eluptá amóre pre langa tóta impotrivirea iadului, a dia-volului: la acésta se recere ceva. Déca luámú lucrulu in consideratiune seriósá, toti-su in contra ta. Tata-teu e mai avutu decâtu tat'a fetei, apoi dieu nu si-ar da bucurosu prunculu.

— Atunci sciu ce sê facu!

— Bine, déca scii, dar pretindu, ca sê nu faci ceva nebunia. Sê-ti spunu ceva.

— Ascultu, iubite unchiule.

— Antáiu, in versta de doua-dieci de ani nu te poti însurá.

— De ce nu?

— Dracu! Pentru aceea, pentru cá nu se póte, pentru cá eu nu voescu, si chiaru pentru cá eu nu voescu din tóta insuratiunea nu va fi nimicu!

— Oh, uniculu meu unchiu dragu!

— Déca fét'a te iubésce, déca va promite, cá va asteptá dupa tine trei ani . . .

— Trei ani? . . . E cu nepotintia!

— Taci, séu intr'altu chipu ti-prefigu patru. Déca va promite, cá va asteptá dupa tine trei ani, te vei duce la regimentu.

— Inse, iubite unchiule?

— Ti-spunu la regimentu, inse nu in Clermont, intielegi?

— Ti-promitu, cá voiu face sê ajungi in asié felu de regimentu care statiunéza in apropierea Parisului, pen-tru'ca, pana la terminulu prefiptu sê poti veni a casa in totu patrariulu de anu.

— No, dapoi cum voiu poté sci, cumca iubésce-me ea si cumca voescu s'astepte atát'a?

— O: Dómne, cátu esti de habaucu! Dapoi o vei intrebá!

— Iubite unchiule, n'am curagiu sê facu una ca asta.

— Asié dara ti-léga catrafusele si te supune pa-rintelui teu.

— Dta poti vorbí usioru, inse n'ai idea despre aceea, cum stau cu Noemi. Dejá de o suta de ori am voitu se-i spunu, cá o iubescu; eu insu-mi mi-am facutu cele mai amare imputári pentru frie'a mea cea prun-césca; câte-odata cugetam: no acum me voiu pregatí bine, si am invetiatu de rostu cuvintele, cari eram sê-i spunu; de alta data am scrisu epistole. Tóte 'nzedaru! Déc'am voitu sê vorbescu, limb'a mi-a denegatu servi-tiulu. Privirea ei e asié de blanda si totusi asié de vi-gorósá. Cu epistolele am patít'o si mai reu, pentru ca candu voiam sê i le intindu, asié mi se pareau de pró-ste si de negustuóse, incatu cugetam, cá va fi mai bine sê le sfarticu in mii de bucáti.

— Le precepu tóte, dar, sermanule, in fine totusi trebuie sê ajungi la ceva resultatu. Ascultu-me dar! Taica-teu n'a enaratu lucrulu asié precum e. Elu te tramite in Clermont pentru aceea, cá-ci colonelulu de acolo i e amicu bunu. Acestu colonelu are o féta, mun-dra si avuta, acésta féta ti s'a destinatu tîe de muiere. Inse . . . numai nu me intrerumpe, sciu eu ce insémna aceea, déca cineva e amorosu. Astfelu de amóre, pre-cum e a ta, e o narodía gigantica, dar o asié narodía, carea, pre langa tóta betranéti'a mea si eu o-asíu face, de-asíu poté iubi.

— Numai omenii cei lasi si stupidi nu comitu in acést'a privintia astfelu de fapta naróda. Firesce be-tranii tienu asta de o imaginatiune, de o insielare, inse e intrebare, cá óre ei insi-si nu-su asísdere melancólici? Ochiilarii, cari micescu obieptele, chiaru asié insiéla, ca aceia, cari le marescu.

— Asié dara unic'a si principal'a intrebare e aceea, cá óre iubésce-te ea pre tine? In casulu acést'a poti face tóte pentru dens'a. Firesce, nu-e ceva lucru intie-leptu, dar e bunu; si ce e bunu totdeauna e mai con-sultu decâtu ce-e intieeptu. Inainte de tóte dara tre-buie sê scii aceea, cá iubésce-te ea? Aci jace sembu-rulu lucrului. Si parintii inca au influintia in tréba, acést'a nu o potemu denegá.

— Asié ingalfediesci, fartate; asié-e cá ti-ar placé sê stai cu sabi'a in mana in contra rivaliloru tei? bá, lasa-te tiene-ti barbatí'a pentru alte trébi. Parintii fe-tei vreu s'o marite, tu esti mai bogatu decâtu ea, inse rivalulu teu e mai bogatu decâtu tine, si ce e mai multu elu are cariera, e omu de sine, tu inse de-acuma trebuie sê fii astfelu.

(Finea va urmá.)

Dionisiu Coriolanu.

[CONVERSARE CU CEFITÓRELE.

Óspele doritu. — Unu principe si suit'a sa. — Flamur'a lui Hymenu. — Albele. — Ce va scadá in carnevalu. — Sperantie frante. — Pusunarie desierte. — Féta mare. — Balulu celu d'antáiu. — Epistola parfumatá. — O masca cu camelia. — Ce ride 'n venitoriu ?

In fine óspele celu doritu, principele Carnevalu a sositu! Nu trebuie sê spunu, cá a fostu bineprimitu, pentru cá antáiu e principe si a dóu'a: carnevalu. Serenitatea Sa a venitu si acuma cu tóta suit'a sa. Sê nu ne mirámu dara, cá si la noi se voru *suí* multe in decursulu carnevalului. Asié se voru *suí* detoriele unoru parinti de familia; se voru *suí* anii unoru holtei tómnatici, carii neci acuma nu voru avé curagiu a se inrolá sub flamur'a lui Hymenu; gurele rele spunu si aceea, cá pretiulu albeleloru asísdere se va *suí*, firesce inse cá — nu la noi, cá-ci femeile nóstre si fara de albele sunt frumóse; se va *suí* rosiéti'a in fetiele unoru domnisióre romane intrebându-le, déca vorbescu si cetescu romanesc? fi-voru si de aceia, carii voru cercá a se *suí* pe scar'a vendiárii natiunale; cu unu cuventu se voru *suí* multe, si nu va scadá nimica, decátu numai numerulu acelora, carii dau bani pe cârti si jurnale romanesci.

Dar in urma va trece si carnevalu. La unii nu va lasá d'upa sine decátu nesce suspinuri, la altii sperantie frante; si la cei mai multi — pusunarie desierte.

Dar ce-i pasa junimei de aste! Ea vre sê-si petréca cu ori ce pretiu. O fetitia pana candu n'a fostu inca in balu, nu cutédia a se numi — féta mare. Balulu celu d'antáiu formédia o epoca de mare insemnatate in viéti'a feteloru. Si cum se pregatescu la acela?! Iubit'a mama inca in érn'a trecuta a totu promisú ficei sale, cumca in carnevalu acesta o va duce la balu. Domnisiór'a inca de asta-tómna necontenitu creédia la planuri, cá ce vestmentu sê imbrace? cu ce sê-lu infrumsetiedie? cum sê-si peptene perulu frumosu? si altele o multíme, cari eu neci nu le sciú tóte. Domnisiór'a intréba si de una si de alta amica a sa: Fi-vei tu acolo? — si déca se gasesce vr'una carea i respunde, cá nu va fi de fatia, i spune cu indestulire fericita: „Ah! eu voiú fi acolo!“ — Si candu atare june o angagéza la ce-va jocu, cu mana tremuratóre si cu fatia purpurina si-insémna numele junelui in ordinea jocurilor. Mai apoi se incepe pregatirea vestminteloru. Cu trei-patru díle inainte de balu neci nu te poti miscá in chilla de vestmintele pe care asistá pe paturi si in tóte locurile. Nu este *masca* in care sêa dómn'a sêu domnisiór'a sê nu tocmeasca acusi aici, acusi acolo. Sosesc apoi sér'a balului. *Acuma* inca si bun'a cea bestrana pune la o parte „Viéti'a parintiloru santi“ si se duce si ea, ca sê ajute nepótei sale a se imbracá. Spacelulu e pré strimtu, nu se póte incopciá, dar in fine dúpa multa tortura, totusi lu-stringu. Serman'a fetitia abré póte resufá. Inse rabda, cá-ci asié-e mod'a ca fetele sê fia subtíre la midilocu ca nesce bon-

dari. Hain'a cea alba numita illusion, câte ilusiuni in cantatóre acopere! Dar multe din ele nu tienu multu decátu vestmentulu illusion, carele pana demanétia se va spintecá in multe bucati mici. Peste dóue óre tóta famili'a e in balu. Sê li poftimu petrecere buna, ér noi sê intrámu in altu balu.

In dominec'a trecuta primii o epistola parfumatá. Erá scrisa in limb'a francesa si continea numai atá-t'a: „Sér'a la unu-spre-diece óre in balulu mascatu la redutu. Eu voiú avé o camelia.“ Subscrierea lipsea cu totul. Din scrisóre nu se potea deduce cu siguritate, déca e femeiesca sêu barbatésca. Inse parfumu si fantasi'a mea me facura a crede, cá e de femeia. M'oiu duce, cum sê nu me ducu? cugetam intru mine, si pana a nu sosi tempulu defiptu: mi-creai o multíme de ilusiuni despre necunoscut'a mea invitátóre. Sér'a la unu-spre-diece pasii in sala. Amblai in giuru. Nicairi nu vedui cameli'a cercata. Peste vr'o cinci minute intrara dóue masce imbracate in domino. Una avea o camelia.

Ele se pareau a cercá pe cine-va. Me apropiái de ele si le intrebái:

— Frumóse masce, pe cine cercati?

— Pe unu amicu alu femeiloru.

— Apoi me bucuru, cá-ci acela sum eu.

— Dar amiculu nostru are si — familia.

— Si eu am — familia, e dreptu cá publiculu nu o vede, decátu numai odata intr'o septemana, domineca.

— Asié dara — continuá cea cu camelia romanesc — tu esti acela pe care lu-cautu. Am doritu sê te salutu. Sciú cine sum eu?

— Decumva judecu de dupa tonu, esti o sirena, — ér' déca-ti privescu tali'a, mi-apari ca o Gracia, — si sum convinsu cá sub larv'a ta se ascunde o Junone sêu o Vinere.

— O! fati'a mea nu ti este inca iertatu s'o vedi.

— Dar vedé-o voiú candu-va?

— Nesmintitu. Dar sê nu-ti faci ilusiuni, ca nu cumva sê te insieli.

— Numele teu?

— Eu sum anulu venitoriu si vecin'a mea e anulu trecutu.

— Déca si anulu venitoriu va fi pentru mine atátu de placutu si gratiosu, precum lu-representedi tu acuma, nu-mi remane alta decátu sê mi gratulediu.

— Esti pré abundantu in complimente.

— E bine, dóra venitorulu nu me va incantá atátu de dulce?

— Vei sci acusi.

— Vedé-voiú fati'a ta?

— Delocu.

Si atunci dens'a si-intinse manile, ca sê-si ieie masc'a josu. Eu doriau cu curiositate sê-i vedu fati'a. Me uitam intr'acolo, si — me trodii.

Ionifu Vulcanu.

Ce e nou ?

** (*Diet'a Ungariei*.) Cas'a reprezentantiloru Ungariei tienù in 12 l. c. siedintia. Obiectulu siedintiei fu patent'a din 28 dec. prin care se facu stramutâri esentiale pentru intrêgirea armatei. Deák depuse in privintia asta pe mès'a casei unu proiectu de adresa catra Majestea Sa, prin care se cere delaturarea acelei patente, cã-ci nu numerulu armatei sustiene statele, ci insufletirea, — apoi patent'a aceea in locu de insufletire, a produsu contrariulu in tôte partile patriei. Totu in siedinti'a acèsta I. Madarász ascernù unu proiectu de decisiune, in care intre altele provocandu-se la unele legi vechi ale Ungariei, dorește cumca toti aceia, carii aru luá parte la inrolarea ostasîmei dupa numit'a patenta, sê fia priviti ca vendiatori de patria. Desbaterea amendurorù adrese se defipse pe 15 jan. Atunce apoi dupa o desbateru scurta, in care numai Tisza si Madarász luara parte, se primì adres'a lui Deák fara neci o stramutare. In 17 l. c. aceea-si adresa se primì si in cas'a magnatiloru, si totu in acea dî dupa médiadi cas'a reprezentantiloru tienù siedintia, in care se alese deputatiunea, care va duce adres'a la tron.

** (*Petitiunea*) substernuta de dlu dr. Ratiu la inaltulu tron a fostu spriginita de 37 impoterniciri cu 1493 de subscrieri, intre cari se afla Esc. Sa metropolitulu Alesandru St. Siulutiu, episcopulu Gherlei, doi prepositi, trei vicari, 41 protopopi, 486 preoti, 170 invetiatori, 100 proprietari, 41 proprietari de bâi, advocati, mediei, mai multi negutiatori, nobili, antisti comunali.

** (*Ministeriu ungurescu.*) O fôia din Viena era-si scrie, cã ministerulu ungurescu se va denumi numai decãtu. Dupa acea fôia membri acestui ministeriu aru fi: contele Juliu Andrásy ministru presedinte, bar. Paulu Sennyei la interne, Paulu Somsich de justitia, bar. Iosifu Eötvös pentru cultu si instructiunea publica, bar. B. Wenkheim inca ar ocupá unu portfoiu.

** (*Din Gherla*) Amintiramu inca in anulu trecut, cumca in Gherla prin marinimós'a sacrare si colucrare a Il. S. dlui episcopu de acolo s'a infiintiatu o tipografia romana. Acuma mai potemu sê spunemu — dupa T. R. — cã din midilócele statului s'au predatu dlui episcopu 200,000 fl. pentru cladirea unei locuintie proprie, unei bisericci, si unui seminaru, si s'a si cumperatu locurile, unde sê redice edificiele. Asemene sê dice, cã va sê se infiintiedie si unu gimnasiu romanu. Decãtu apoi sê nu patiesca si gimnasiulu acesta sôrtea celorlu multe gimnasii proieptate in anii trecuti!

** (*In Sabiu*) generalulu Raming nu demultu a tienutu o vorbire catra ostasîme; intre altele a vorbitu si despre batal'a de la Königgrätz si intorcandu-se catra oficeri li dîse, cã acolo oficerii au facutu multe gresieli, cã-ci n'au cunoscutu locurile, — deci li recomandá, ca domnii oficeri in tempulu loru liberu sê nu siéda numai in cafene.

** (*In Miscolitu*) in septeman'a trecuta a arsu cas'a perceptoriale, adeca unde se platiá darea. Ciudatu loru, cã nu acoperisiulu s'a aprinsu, ci din launtru uneltele de chilia, precum nenumeratele table si protócole de contributiune. Poporulu firesece s'a adunatu in numeru mare, dar nimeniu nu i-a pleznita prin minte sê stinga foculu, ci toti priviau cu desfetaru cum ardu scrisorile prin cari voru scapá de executiune. Ce folosu de bucuria loru, candu tôte actele sunt decopiate in Agria!

** (*Clronomulu italianu*.) principele Humbert cu inceputulu lunei venitóre va sosi la Viena. Pe tempulu petrecerei sale acolo se voru arangia mai multe solenitâti. Se vorbesce ca unu secretu publicu, cã principele Humbert va luá de socia pe princes'a Matilda, fiic'a archiducelui Albrecht.

** (*O istoriára sídda*) s'a intemplatu in dílele trecute in Pesta. Deputatulu V. siéda in chili'a sa in otelulu la „Vulturulu de auru.“ Deodata intrá unu omu cu unu pachetu si se rogá de deputatu, ca sê-lu ierte a lasá pachetulu acolo. Insedaru deputatulu contradicea, necunoscutulu lasá pachetulu acolo si disparù. Intr'aceste deputatulu V. merse in chili'a vecina si de acolo chiamá pe condeputatulu R. ca sê-i arete ce i s'a adusu. Desfacura pachetulu si gasira intr'ensulu dóue-mii de fl. in bancnote, dar si o scrisóre de urmatoriulu cuprinsu: „Tu prin judecat'a ta nedrépta ai facutu unei familie o paguba de 2000 fl. déca nu vei duce sum'a asta in 16 jan. la Pesta in otelulu la „vulturulu de auru sub nrulu 16, vei mori.“ Alergara la strada, si omulu carele aduse pachetulu nu erá inca departe. Deputatulu R. lu-cunoscu delocu. Elu este unu fostu deputatu, carele inainte de 48 a fostu v. comite. Cele dóue mii fl. se predera capitanatulu orasiului.

Literatura si arte.

** (*Telegrafulu Romanu*) de la anulu nou ese in formatu mai mare.

** (*Din Brasiovu*) ni se scrie sub datulu 11 januaru: Mane domnisiór'a Elisa Circa reintorcandu-se de la Bucuresei va da aici in sal'a gimnasiului romanu unu concertu. Dr'a Circa va caletori la Parisu, pentru a se perfectuná in artea sa.

Din strainetate.

** (*Anulu nou in China*.) Corespundintele unui diuariu din Parisu scrie urmátorele: Cu trei díle inainte de inceputulu serbatórei anului nou, toti locuitorii alérge la campuri, ca sê-si taia crengi de cipru, cari in díu'a de anulu nou le ardu in cerculu loru familiaru; tôte casele se infrumsetiédia cu bucatiele de papiru pistrítu, pe cari sunt scrise cuvintele Ta — Ki, Ta — Li (norocu si bucuria.) In ajunulu anului nou toti se ocupa cu pregatirea vestmintelorù pompóse, ceea ce la lumina face o impresiune serbatoréscă. Díu'a de anulu nou se incepe cu multa pompa. La trei óre demaneti'a tóta famili'a imbracata serbatoresce se aduna la olalta; apoi o crénga de cipru ce jacea me mésa, se aprinde si o ducu cu procesiune in curta, unde o aprindu impreuna cu celelalte. Intr'aceste totu in curte aredica unu altariu, pe care jertfescu unu purcelu, o gaina. Dupa ce crengile de cipru au arsu, tat'a familiei ingenunchie si prin asta dá semnu ca toti sê ncépa rogatiunea. Acesta e momentulu celu mai sublimu alu serbatórei. Dupa finitulu rogatiunii porculu si gain'a se taia, se frige, si membri familiei se ospetédia. Apoi se ducu in vecini si gratulédia cu grandetia chinesisca, inchinandu-si capetele pana la pamentu. Dupa aceste era se intorcu a casa, unde se incepu feliuritele jocuri.

** (*Damele din America*.) Unu caletoriu povestesc, cã damele din America spaniola, candu te mbia cu o sugare, o atingu mai antáiu de budisióre, ca sê o — indulcesca. Asta nesmintitu e o datina de totu originala. In câtu privesce intrebarea, cã óre indulcesce-

se prin asta sugarea? apoi se întielege de sine, că atârna multu de la femeia indulcătoare, că-ci deca o prinde in gură, vr'o senorita frumosa, si fantas'ia te face ca sê sentiesci dulcetiã in sugare.

*(Anulu 1867) va fi iubuleu seculariu alu mai multoru scriitori renumiti, intre altii a lui Wilhemu Humboldt (22 jun.) A. W. Schlegel (8 sept.) In anulu acesta voru fi cinci dieci de ani de candu au moritu Tadeu Cosciusco (s'a nascutu in 1757 in Varsavia, a moritu in 1817 la Solothurn,) Ana Germaine barones'a Stael-Holstein (nasc. in 1768 la Paris, mor. in 14 iuliu 1817 in Coppet langa Genf, Enricu Jung-Schilling (8 noemvre.)

*(O gluma de Canrobert.) Imperatés'a Eugenia siedeã intr'unu salonu alu castelului imperatescu din Compiègne. Usi'a nu erã inchisa, si asié imperatés'a potea sê asculte cu atentiune discursulu ce curgea cu multu focu intre doi barbati in chili'a vecina. Odata din curiositate se uitã in laintru, ca sê veda cine-su aceia, carii se disputa acolo? Pe unulu lu-si cunoscù delocu, erã dlu Viollet-Leduc, celalaltu inse i erã de totu necunoscutu. Deci tramise pe generalulu Canrobert, ca sê sciricésca numele celuialaltu. Nu peste multu Canrobert se reintórse, spunendu: Majestate! In momentulu acesta nu sciú sê Ve spunu numele acelu domnu, dar densulu e unu omu invetiãtu, unulu din aceia carii sciú multe ce altii nu sciú, si neci idea nu au de acea ce tóta lumea scie.

*(Din Parisu) se scrie urmatórea istoriã romantica. In Faubourg St. Germain in florã o rósã frumosa. Se întielege de sine, că mai multi fluturi incepura a sborã pe langa ea. Intre acestia mai alesu doi se nisura a castigã simpatia junei fetisióre, acestia erau vicomtele X. si unu omu avutu din Brasilia. Norocosulu invingatoriu fu vicomtele X. Dupa cununã, vicomtele X. primí o epistola, in care americanulu lu-insciintiãdia, că densulu se va rentórce in America, totodata lu-róga, ca pe omulu acela care i va inmanuã scrisórea acésta sê-lu primésca in serviciulu seu. Omulu acela erã forte urítu, dar vicomtele impliní rogarea fostului seu rivalu. Trecura vr'o trei ani. La casa fu serbatóre mare. Chiar in diu'a aceea botediara pe pruncutiulu alu doile. De odata se audí o impuscatura. Toti alergara catra chili'a servitoriului urítu, de unde se audí impuscatur'a. Lu-gasira mortu. Langa densulu jacea o epistola adresata contelui, in acésta epistola povestesece, că brasilianulu e densulu si numai pentr'aceea a primitu pe sine rolulu de servitoriu, ca sê póta fi aprópe de amant'a sa. Tóta averea sa — vr'o diece milliõe de franci — a testat'o nounascutulu pruncutiu.

*(Cãtu vorbescu barbatii!) Unu statisticu ne avendu altu lucru a calculatu, că fie-care omu petrece pe di trei óre cu vorbire, si deca s'aru tipari cuvintele rostite intr'o septemana aru cuprinde 600 de pagine, adeca 52 tomuri pe anu. Calcululu acesta se póte aplicã numai la barbati, că-ci nime n'a calculatu inca, câtu vorbescu — femeile.

*(In teatrótu din Lubeck) nu demultu s'a reprezentatu o drama compasa din romanulu lui Victoru Hugo, intitulatu: Lucratorii marei. A facutu sensatiune fórtã mare acea demonstratiune, că capulu polypului care inghite pe Goliãtu, semenã tarã cu capulu lui Bismark.

Gacitura.

De Antoniu Vasii.

In gradin'a omenimei
Eu sum rósã gingasieã,
Si pe ceriulu tenerimei
Cea mai lucitóre steã, —
Ale mele dulci odóre
Te imbéta de amoru,
Er caldele-mi radisióre
Ti-destépta 'n pieptu unu doru.

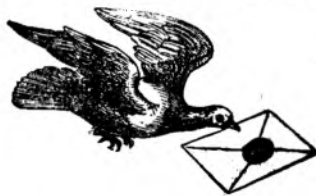
Cea din urma silabióra
Deã nu o socotesci,
Frumósica sorióra
O cetate dobandesci,
Ce colo 'n anticitate
C'unu lucéferu straluciã,
Pan' vertute, libertate,
Dupa meritu le stimã.

Éã silabiór'a prima
Dac'afara vei lasã,
Apoi restulu ce-ti esprima,
La totu omulu vei aflã,
E unu membru ce ne tréba,
Ori ce vremu ca sê lucrãmu,
Fara care nu e tréba
Nu potemu ca sê custãmu.

Deslegarea gâciturii numerice din nr. 44: „Se traesca Justinu Popfii!“ Deslegare buna primãmu de la dóm'nã Emilia Cadariu si de la domnisior'a Regina Colceriu.

Deslegarea gâciturii numerice din nr. 43 am mai primit'o de la dóm'nã Anastasia Moldovanu.

POSTA REDACTIUNEI.

B. Comlosia. Ni pare bine, candu stim. nostri pronumeranti si-descoperu dorinti'a in privinti'a unoru publicatiuni. De cumva ni va succede a capetã portretulu doritu, lu-vomu publicã cu bucuria.

Pesacu. Lu-veti primí in dóue esemplare, dar mai alaturati inca acuma costulu portului si pentru alu doile esemplariu.

Brasiovu. Dlu J. S. Deã cugetati, că nu voru poté trece, binevoiti a ni-le tramite inderetru catu mai curendu.

Pecica. Ni pare reu, dar Ve asigurãmu că nu noi suntemu de vina. N'am primitu neci odata. Nr. reclamatu s'a tramisu.

Oradea-mare. Tenerimea romana de la gimnasiulu din Sucéva se adreséza prin noi catra societatea de lectura a tenerimei rom. din Orade, ea sê-i tramita statutele.

Cu esemplare complete mai potemu inca sierbi.

Proprietariu, redactoru, respundiatoriu si editoriu: IOSIFU VULCANU.